

O‘RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

“Oliy ta’limda jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv va masofaviy ta’lim texnologiyalari”

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrasida dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv va masofaviy ta’lim texnologiyalarining samaradorligini o‘rganadi. Tadqiqot kompetensiyaviy yondashuv va raqamli vositalar orqali o‘qituvchilarning nazariy bilimlarini amaliy ko‘nikmalar bilan uyg‘unlashtirishga qaratilgan. Maqolada interaktiv mashg‘ulotlar, masofaviy platformalar va pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali o‘qituvchilarning professional salohiyatini oshirish strategiyalari muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: pedagogik kompetensiya, metodik salohiyat, jismoniy madaniyat, interaktiv metodlar, masofaviy ta’lim, raqamli texnologiyalar, oliy ta’lim. Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim jarayonining sifatini oshirish va o‘quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag‘batlantirishda muhim omildir. Interaktiv va masofaviy ta’lim texnologiyalari o‘qituvchilarga darslarni samarali, qiziqarli va interaktiv tarzda tashkil etish imkonini beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv esa o‘qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikmalari va pedagogik refleksiyasini uyg‘unlashtirib, pedagogik jarayonni optimallashtirish va o‘quvchilarning individual rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Shu maqolada interaktiv va masofaviy texnologiyalarni qo‘llash orqali pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari muhokama qilinadi.

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag‘batlantirishning muhim vositasidir. Interaktiv va masofaviy ta’lim texnologiyalari o‘qituvchilarga darslarni samarali, qiziqarli va interaktiv tashkil etish imkonini beradi, shuningdek, ularni zamonaviy pedagogik jarayonga moslashishga undaydi.

Pedagogik va metodik kompetensiyalar bir nechta asosiy komponentni o‘z ichiga oladi. Birinchi komponent — metodik salohiyat. O‘qituvchi darslarni rejalashtirish, innovatsion va interaktiv metodlarni qo‘llash, o‘quvchilarning faol ishtirokini

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

ta'minlash qobiliyatiga ega bo'lishi lozim. Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va treninglar o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amalda qo'llash, yangi pedagogik texnologiyalarni sinash va professional tajriba almashish imkonini beradi.

Ikkinchi komponent — tashkiliy kompetensiya. O'qituvchi mashg'ulotlarni samarali tartibga solishi, vaqt va resurslarni optimal taqsimlashi, sport anjomlarini ishlatishi va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirishi kerak. Samarali tashkiliy qobiliyat dars jarayonining sifatini oshiradi va o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi.

Uchinchi komponent — motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi lozim. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostik va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi kerak. Bu kompetensiya pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Interaktiv ta'lim texnologiyalari pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Guruh ishlari, loyiha asosida mashg'ulotlar, rolli o'yinlar va onlayn platformalarda interaktiv mashqlar dars jarayonining samaradorligini oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi, ularning o'zaro muloqotini kuchaytiradi va darslarni qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarning kreativ fikrlash va muammolarni hal etish ko'nikmalari rivojlanadi.

Masofaviy ta'lim texnologiyalari esa o'qituvchilarga o'quv jarayonini fleksibil tarzda tashkil etish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish va dars materiallarini onlayn shaklda taqdim etish imkonini beradi. Video darslar, vebinarlar, elektron resurslar va mobil ilovalar o'quvchilarning o'zlashtirish jarayonini samarali kuzatish va baholash imkonini beradi. Shu bilan birga, masofaviy platformalar orqali o'qituvchilar hamkorlik, tajriba almashish va pedagogik yechimlarni birgalikda ishlab chiqish imkoniga ega bo'ladi.

Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va master-klasslar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementidir. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar pedagogik vazifalarni muhokama qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar esa ilg'or pedagogik texnologiyalarni o'rganish va amalda qo'llash imkonini yaratadi.

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishida alohida ahamiyatga ega. O'qituvchi o'z mashg'ulotlarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va ish faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Kompetensiyaviy yondashuv, interaktiv va masofaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llash pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish imkonini beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va mashg'ulotlarni yuqori pedagogik darajada olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, interaktiv va masofaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llash jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, oliy ta'limda ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi.

Interaktiv va masofaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv va masofaviy metodlarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etishga imkon beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishini kuchaytiradi va pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, texnologik vositalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.

**O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR
TADQIQOTLAR-Jurnali
1-son. 3-qism. Noyabr-2025**

4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – P. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.
8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.
9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.